

Vergiliuswedstrijd 2022-2023 – een selectie uit Nederlandse vertalingen

Vergilius, *Aeneis*, 1.338-360

Vergilius. *Aeneas*. Vertaald door Piet Schrijvers, Historische Uitgeverij, Groningen, 2011.

- U bent in het Punische rijk, bij de Tyrische stad van Agenor,
maar het naburig gebied is van de ontembare Libiërs.
- 340 Dido, gevlucht voor haar broer en uit de stad Tyrus vertrokken,
is hier vorstin, haar lijdensgeschiedenis kort noch eenvoudig.
Laat ik haar levensweg voor u in hoofdlijnen schetsen.
Zij was getrouwd met Sychaeus, de rijkste man der Phoeniciërs,
die haar, nog maagd, tot vrouw had gekregen uit de hand van haar vader.
- 345 Groot was haar liefde maar treurig de afloop. Koning van Tyrus
was toen Pygmalion, haar broer, de grootste schurk die op aarde
ooit heeft geleefd. Want hij werd razend jaloers op zijn zwager
en de schurk, verblind door zijn geldzucht, heeft voor het altaar
hem onverhoeds en door niemand gezien met een dolk doorstoken
- 350 zonder zich te bekreunen om de gevoelens en liefde
van zijn zuster. Hij heeft zijn daad lang verborgen, misleidde
Dido, ziek van verliefdheid, met loze, hoopvolle praatjes.
Maar in een droom verscheen haar het beeld van een onbegraven
Sychaeus, die zijn wonderlijk bleke gelaat naar haar ophief.
- 355 Hij heeft het wrede altaar getoond en zijn borst, doorstoken
met een ijzeren dolk, hij onthulde de daad van zijn zwager.
Zij krijgt de raad snel te vluchten, als hulp voor de reis vertelt hij
waar in de grond nog oude schatten verborgen liggen,
een onbekende hoeveelheid gouden en zilveren staven.
- 360 Dido, geschokt, zoekt helpers om een vluchtpoging voor te bereiden.

Publius Vergilius Maro, *Heldendicht over Aeneas*. Vertaling in hexameters Henk Schoonhoven, Gooibergpers, Bussum, 2003.

Punische grond en Tyriërs ziet u, een stad van Agénor;
maar het gebied is Libysch - een volk, niet te temmen door oorlog.
Dido voert het bewind: uit Tyrus is zij vertrokken 340
en op de vlucht voor haar broer. Lang is het verhaal van het onrecht
en ingewikkeld. Maar 'k zal u 't belangrijkste hiervan vertellen.
Zij was gehuwd met Sychaeus (aan landbezit was hij de rijkste
van de Phoeniciërs) - vurig bemind door de arme Dido.
Zij was in eerste huwelijk aan hem door haar vader gegeven, 345
ongerept. Maar haar broeder Pygmalion heerste in Tyrus,
weergaloos monster! Een vete brak tussen hen uit en de snoodaard
(door zijn geldzucht verblind) stak de argeloze Sychaeus
heimelijk neer met het zwaard - voor het altaar! Om 't liefdevol huwelijk
van zijn zuster gaf hij niets. Lang hield hij de misdaad 350
vóór zich, de schurk, en misleidde zijn zuster met valse verzinsels,
ziek als zij was van liefde. Maar 't beeld van haar echtgenoot zelve
(onbegraven) verscheen in haar slaap - zijn wonderlijk-bleke
aangezicht hief hij omhoog, hij wees op het altaar der misdaad
en ontblootte zijn borst, doorstoken door 't zwaard, en onthulde 355
heel de duistere misdaad van 't huis. Hij raadt haar te vluchten,
ogenblikkelijk, en van haar vaderland afscheid te nemen.
Hij ontsloot haar (voor onderweg) zijn aloude schatten
in de grond: een geheim gewicht aan goud en aan zilver.
Hevig verschrikt maakte Dido zich op voor de vlucht, zocht gezellen... 360

Publius Vergilius Maro, *Het verhaal van Aeneas*. Vertaald en toegelicht door M. d'Hane-Scheltema, Athenaeum-Polak en Van Gennepe, Amsterdam, 2000.

U bent in 't Punisch rijk, bij Tyriërs, Agenors stad,
maar rondom wonen Libiërs, een niet door strijd te temmen
Volksstam. Dido heeft hier de macht, al sinds zij voor haar broer
ut Tyrus is gevlucht, een lang verhaal met heel veel onrecht
en omhaal – de voornaamste feiten wil ik u vertellen:
Sychaeus was haar man, de rijkste grondbezitter van
Phoenicië, teder door haar – maar tot haar ongeluk! –
bemind. Haar vader had haar plechtig aan hem uitgehuwelijkt –
een maagd nog. Maar haar broer Pygmalion, die elke schurk
in slechtheid kon verslaan, was aan de macht in Tyrus. Ruzie
brak tussen beide zwagers uit. De goddeloze broer
stak stil en onverhoeds Sychaeus neer, vlak voor het altaar,
verblind door goudzucht en zich allerminst bekommerend
om Dido's hart. Hij hield de moord eerst lange tijd verborgen,
bedacht veel snode leugens en bedroog haar liefdessmart
met valse hoop. Maar in haar slaap verscheen de onbegraven
gestalte van haar man: zijn bleek gelaat leek wonderlijk
dichtbij. Hij wees het bloedig altaar aan, de dolkwond in
zijn borst en maakte alles van dat blind familiedrama
bekend. Daarna ried hij haar aan snel uit de stad te vluchten
en sprak haar, om haar tocht te steunen, van een reeds sinds lang
begraven schat, een onbekend gewicht aan goud en zilver.
Hierdoor getroffen maakte Dido plannen voor een vlucht,
zorgde voor helpers.

Publius Vergilius Maro, *Aeneis (Salamander klassiek)*. Vertaald door M.A. Schwartz, Athenaeum-Polak en Van Gennep, Amsterdam, 1989.

Phoenicisch gebied ziet ge voor u, Tyriërs en de stad van Agenor, een landstreek der Libyers, in de oorlog niet te bedwingen. Dido, uit Tyrus afkomstig, regeert hier dit land, gevluht voor haar broeder. Te lang zou zijn het verhaal van het onrecht haar bedreven. De hoofdzaken zal ik vermelden. Haar man was Sychaeus, van alle Phoeniciërs het rijkst aan land en vurig bemind door de arme Dido. Haar vader had haar ongerept in eerste huwelijk aan hem gegeven. Maar haar broeder was koning van Tyrus, Pygmalion, een monster van misdaad en slechtheid. Tussen de twee kwam razende twist. Door goud dorst verblind doodde de snoodaard Sychaeus bij het altaar, met het zwaard hem heimelijk besluipend, zich niet bekommerend om de liefde der zuster. Lang hield hij de daad geheim en misleidde hij de ongelukkige vrouw door ijdele hoop en valse verzinsels. Maar in de slaap verscheen haar het beeld van haar nimmer begraven man; hij hief tot haar zijn wonderlijk bleek gelaat en toonde haar het wrede altaar, ontblootte de borst door het zwaard doorboord, onthulde de ganse duistere misdaad van het huis. Hij ried haar aan terstond te vluchten en haar vaderland te verlaten en tot hulp voor haar reis wees hij oude schatten aan in de aarde verborgen, een onbekende schat van zilver en goud. Hierdoor bewogen maakte Dido zich klaar voor de vlucht en zocht zij gezellen.

Vergilius, *Bucolica, Georgica, Aeneis*. Vertaald door Anton Van Wilderode, Brugge, 1978.

Gij ziet voor u het koninkrijk Karthago,
de Tyriërs, de burchtstad van Agenor,—
maar het gebied is eigendom der Libiërs,
een volk dat door geen oorlog is te temmen.
De heerschappij over dit rijk heeft Dido,
uit Tyrus weggevlucht wegens haar broeder.
U al het onrecht dat haar trof vertellen
zou mijn verhaal wel eindeloos verlengen.
Daarom wil ik mij aan de hoofdzaak houden.
Syhaeus was haar echtgenoot, van alle
Phoeniciërs het rijkst aan landerijen;
de arme Dido minde hem met hartstocht.
Haar vader had haar als een maagdelijk bruidje
in eerste huwelijk aan hem gegeven.
Maar over Tyrus heerste toen als koning
haar broer Pygmalion, die in vergrijpen
eenieder overtrof. Een dolle waanzin
vervreemde beide zwagers van elkander.
Pygmalion was het die, — blind van gouddorst
en in zijn boosheid allerminst bekommerd
om Dido's liefde voor haar man, — Syhaeus
tersluiks bij het altaar besloop en doodstak.
Een tijd lang hield de moordenaar zijn ondaad
al huichelend geheim en met bedeksels
wist hij de vrouw, die om haar liefde treurde,
een ijdele verwachting voor te liegen.
Maar toen zij slapend nederlag verscheen haar
de schim van haar nog onbegraven echtvriend.
Zijn vreemd en bleek gelaat tot haar geheven,
liet hij het wreed altaar zien, hij ontblootte
zijn borst, nog heel doorkorven van het lemmet,
— onthullend haar geheel het duister misdrijf
dat door een huisgenoot dus was voltrokken.
Hij ried haar aan om overhaast te vluchten
ver van het vaderland en wees een plek aan
waar oude schatten, in de grond verborgen,
een ongehoord gewicht aan goud en zilver,
als nooddruft voor de reis te vinden waren.
Gans overstuur trof Dido voorbereid
tot vluchten met een aantal metgezellen.

Publius Vergilius Maro, *Aeneïd*. In Nederlandse verzen navolgd door Dr. A. Rutgers van der Loeff (Klassieke Galerij 154), De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen, 1965.

- „’t Is Punisch stadsgebied, Agenors stam
„uit Tyrus, maar het land der Libyers,
„onoverwinlijk door wapengeweld.
- 340 „Dido van Tyrus voert hier heerschappij,
„haar broer ontvlucht. Het is een lang verhaal
„van onrecht, waar de hoofdzaak van volsta.
„Syhaeus was haar man, aan grondbezit
„de rijkste Puniër, door vaders wil
- 345 „haar aangehuwlijkt als bemind gemaal.
„Maar Tyrus’ koning was haar volle broer
„Pygmalion, misdadig als niet één.
„Door drift gedreven, door hebzucht verblind,
„doorstak hij vóór het altaar onverhoeds
- 350 „Syhaeus, onbekommerd hoe zijn zuster
„hem liefhad. Lang hield hij het feit geheim
„met ijdele hoop als troost voor liefdeleed.
„Maar in de droom verscheen haar ’t onbegraven
„lijk en verhief zijn wonderbleek gelaat
- 355 „om haar het altaar, zijn doorboorde borst
„en heel ’t geheime drama te vertonen.
„Hij drong tot snelle vlucht en openbaarde
„begraven schatten goud en zilver om
„de reis daarmee gemakkelijk te maken.
- 360 „Toen zocht Dido gezelschap voor de vlucht ;

Vergilius' *Aeneis* metrisch vertaald door dr J. L. Chaillet, Zutphen, 1920.

Tyriërs ziet gij en 't Punische rijk en de stad van Agenor,
Doch het gebied is Libysch, een volk onbuigzaam in d' oorlog.
340 Dido voert er 't gezag, die uit Tyrus, haar broeder ontvluchtend,
Hierheen vlood; het vertellen van al hare tochten en 't onrecht
Duurt mij te lang; dus zal ik u alles vertellen in hoofdzaak.
Haar had vroeger Sychaeus getrouwd, die van alle Phoeniciërs
't Rijkst was, teeder bemind door de ras ongelukkige vrouwe.
345 Deze ontving haar als maagdelijke bruid uit de handen haars vaders.
Doch Pygmalion zwaaide in Tyrus den scepter, haar eigen
Broeder, die d' anderen ver overtrof in geweldenarijen.
Gouddorst plaatste zich tusschen hen beiden en, vlak bij het altaar,
Velt hij, verblind door begeerte naar goud, wreedaardig Sychaeus,
350 Argeloos, heimelijk neer met zijn zwaard, om de liefde der zuster
Niet zich bekreunend ; zijn misdaad wist hij haar lang te verhelen,
Huichelde veel en bedroog door een ijdele hoop de bedroefde.
Doch haar verscheen in haar droomen het beeld van den dierbaren echtvriend,
Wien men het graf niet gunde; zijn bleeke, afschuwlijke trekken
355 Opwaarts beurende, toonde hij 't outer, de wreed hem doorboorde
Borst en onthulde de heimlijke misdaad, welke zijn huis trof.
Daarna raadt hij haar, snel te ontvluchten en 't land te verlaten;
Toont haar de vroegere schatten, verborgen in d' aarde, een massa
Zilver en goud, om tot steun en tot hulp op haar reize te dienen.
360 Hierdoor ontsteld, tracht Dido zich makkers ter vlucht te verzaamlen ;

Gy zijt gekomen in het Punische gebied.
Agenors nieuwe stad legt ginder in 't versehiet.
Het lant heet Libye, dat, veiligh van bespringen,
Zich met geen wapenen van eenigh volck laet dwingen.
Nu heerscht hier Dido, die voor haeren broeder vliet,
Uit Tyrus over zee, en 't gansche lant gebied.
Zou ik haer ongelijck verhaelen in het breede,
En wat haer wedervoer, u zou de lange rede
Verdrieten: maer in 't kort ter loop dit opgevat.
Sicheüs, rijcker dan oit een die lant bezat,
In ons Fenicie, was man van dees beminde
Rampzalige echtgenoot, die krachtigh hem bezinde.
De vader gafze vroegh ten echte aen dezen heer,
En nam 't geluck aen, toenze een maeght was, jongk en teêr.
Maer och, Pygmalion haer broeder, zoo vermeeten
En godeloos een schelm, als oit wiert uitgekreeten,
Bezat'er Tyrus stoel. een wrock en helsch krackeel
Rees tusschen deze twee. haer broeder, een geheel
Boosaerdigh mensch, verblint door goutzught, die de liefde
Der zuster luttel acht, lagh op zijn luim, en griefde
Sicheüs met den dolck, in 't heimelijck voor 't altaer.
De booswicht veinst en speelt den droeven op dees maer,
En houdt het lang bedeckt, en paeit de weduwwrouwe
Met ydle hoope: maer de geest van haer' getrouwe
En onbegraven man verschijnt haer in den droom,
Heel doodts om 't hoofd, en wijst haer, bleek van schrik en schroom,
Het outer in den slaep, met moort en bloet bestreecken,
De wonde, met den dolck, hem in de borst gesteecken,
Brengh al 't verraet, in 't hof gebroeit, dus aen den dagh,
En waerschuwt haer te vliên, zoo haestigh als zy magh,
En van het vaderlant te scheiden uit de haven.
Hy wijst haer eenen schat, van outs hier stil begraven,
Het gout en zilver, dat op reis haer dienen kan.
De weeuw geweckt, bereit zich met haer eedtgespan
In 't heimelijck ter vlught.